



**Čuvajmo  
Jugoslavijo  
Kralju Petru II.**

Letna naročnina znaša Din 40.—. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 3/I. Račun pri Poštni hranilnici št. 16.160. Rokopisov ne vračamo! Telefon št. 21-09.

V Ljubljani, dne 7. decembra 1935.

Štev. 35. — Leto IV.

IZHAJA VSAKO SOBOTO

## Vatikan in abesinski konflikt

Italija je v mrzličnem razpoloženju in uporablja vsa sredstva, da vzdrži na poti, ki jo ji je začrtal Mussolini, čeprav jo je ta pot zavedla v skrajno komplicirano zunanje-politično situacijo. Vsi sloji naroda sodelujejo v tej borbi Italije za njene kolonialne zahteve, ki naj zagotovo bodočnost Italiji in ji naj omogoči tako nujno potreben odtok človeškega materiala. Fašizem skuša potem te borbe s celim svetom strniti italijanski narod v kompaktno enoto in vcepiti v slehernega Italijana globoko prepričanje o pravični stvari kulturne Italije napram Abesiniji in ga v tem prepričanju pripraviti na najtežje žrtve.

To dokazuje tudi poslednja akcija za zbiranje zlata, ki jo je odredil fašistični režim. Kakor javljajo italijanski listi, presega ta zbirka do sedaj že čez 1000 kg zlata. V njej se nahajajo dragoceni predmeti starih aristokratskih rodbin, in kar je še zanimiveje, v zbirki je mnogo dragocenih predmetov, ki so jih poklonili državi visoki cerkveni dostojanstveniki. Ti so ob tej priliki podali javne izjave, v katerih priznavajo italijansko akcijo v Abesiniji kot sveto in pravično stvar, s katero se tudi oni kot cerkveni knezi popolnoma strinjajo. Tako je n. pr. goriški nadškof dr. Margotti poslal svoji podrejeni duhovščini sledečo poslanico: »Vsi vemo, kako težke čase preživljamo. Grandiozen podvig naše drage domovine v vzhodni Afriki se ne vodi v smislu osvajanja tujega teritorija, nego v smislu civilizacije Abesinije. Narod v zavzetih krajih z navdušenjem sprejema italijanske čete, ker se zaveda in občuti, da mu prinašajo osvobodjenje. Sužnji, ki jih je osvobodila italijanska oblast, vzdikajo od radosti. Latinski genij je na ta način odprl vrata svobodi in civilizaciji tudi temu delu afriške zemlje, a s svobodo in civilizacijo vzporedno koraka katoliška vera, ki bo prebivalstvu teh krajev omogočila občutiti vso lepoto resnice in pravice. Vsled tega stojimo mi vsi katoličani kot verni sinovi svoje drage domovine za brati, ki se bore in umirajo pod poveljstvom onih, ki jih vodijo k zmagi pod vodstvom nepremagljivega dučega in zmagovitega kralja. Molimo in žrtvujemo se! Sankcije, sprejete proti Italiji, morajo najti italijanske katoličane pripravljene na vse žrtve.«

Škof De Gernardi je pri oddaji svojega škofskega prstana izjavil:

»Zlato služi domovini kot sredstvo za obrambo. Težka žrtev, ki jo prinašam s tem, da se ločim od tega dragocene spomina, je sočasno moja goreča molitev k Bogu, da blagoslovi, vodi in čuva našo drago Italijo.«

Ta privatna iniciativa posameznih cerkvenih velikodostojanstvenikov pa je pričela dobivati že tudi uradne oblike. Opažati je akcijo visokih cerkvenih knezov, da se izročijo državi ogromni cerkveni zakladi italijanskih cerkva, samostanov in božjih poti. Podpora, ki bi jo prejela fašistična Italija na ta način in pa dejstvo, da je danes Vatikan odločno in jasno na strani vojujoče se Italije, pa daje Italiji moč, da se postavlja po robu vsem že zadanim in bodočim udarcem velesil, ki žele drugačno rešitev njenega spora z Abesinijo, kot jo hoče Italija.

Ker predstavlja rimokatoliška cerkev ogromno politično silo, ki pa ni zgolj ena le na teritoriju Italije, temveč po celotnem svetu, bo vsekakor interesantno stališče, ki ga bodo zavzele edine izven Italije k taki politiki italijanskih cerkvenih krogov.

Rimokatoliška cerkev je v preteklosti dokazala, da je sposobna prenesti težke preskušnje ravno vsled železne discipline, ki jo je brezobzirno izvajala vsikdar in napram vsakomur. Ta disciplina je bila vedno glavna sila udarnosti in borbenosti rimokatoliške cerkve. Težko, da bi se prilike v tej svetovni sili toliko spremenile, da bi mogli pričakovati danes odpor izvenitalijanskih rimokatoliških edinic proti politiki italijanskih cerkvenih krogov. Vsaj ne odpor, ki bi mogel izzvati spremembo sedanje vatikanske politike v abesinskem konfliktu. Kljub temu pa bo ta slučaj težka preizkušnja za cerkveno politiko rimokatoliške cerkve predvsem radi tega, ker je država, proti kateri se ta politika provaja, prav za prav krščanska! Vatikanske politike ne opravičujejo niti sicer danes zelo močni »slagerji« o borbi za odpravo suženjstva.

Bližnja bodočnost bo pokazala kakšne komplikacije se bodo rodile v tem pogledu, ako ne pride preje do sporazuma Italije, Anglije in Francije, ki bo zapečatil usodo Abesinije. Da smo temu sporazumu blizu, dokazujejo mrzlični razgovori, ki se vodijo med zastopniki teh držav, predvsem pa dejstvo, da je osnovna teza angleške kolonialne politike, ohraniti prestiž bele rase napram barvastim plemenom starejša in pa močnejša kot vse določbe Zveze narodov.

Morda ni bilo nikdar tako potrebno kot danes obračati poglede v nedavno prošlost, zaustaviti svoje misli pri nekaterih datumih v tej prošlosti pa razmotrivati, ali gre črta našega razvoja v onem pravcu, ki odgovarja vsaj prilično tej prošlosti, ali pa se je ta črta preokrenila. In če se je preokrenila, v katero smer?

Par datumov, katerim ni treba mnogo komentirati. Dne 17. XII. 1888 je bil rojen mladi Aleksander, poznejši Viteški Kralj Ujedinitelj. Leta 1904. je bil kronan za Kralja svobodne kraljevine Srbije Kralj Peter I., ki je postal Kralj Peter I. Veliki Osvoboditelj. Dne 1. XII. 1918 je mladi regent Aleksander proglasil ujedinenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno državo. Dne 6. I. 1929 je Kralj Aleksander I. napravil črto preko dotedanjih partij in dotedanjega partizanstva ter proglasil edinstvo naroda in države. Dne 6. IX. 1930 je dal prenesti na Oplenac, na grob svojega Velikega Očeta tako slavne vojne zastave nekdanjih srbskih polkov ter izročil jugoslovenskim polkom jugoslovenske vojske nove, jugoslovenske prapore. Dne 3. IX. 1931 je dal Kralj Aleksander I. kraljevini Jugoslaviji njeno jugoslovensko, na principu narodnega in državnega edinstva zgrajeno ustavo, dne 9. X. 1934 pa je Kralj Aleksander I. zapečatil svojo jugoslovensko misijo s svojo srčno krvjo.

Tako blizu je večina teh datumov, pa vendar že tako daleč. Svet živi naglo. Dogodki se prehitujejo, pod neposrednim dojemom teh dogodkov zgublja narod to tako svežo in pomembno prošlost iz oči, saj mu jemlje borba za golo existenco v teh tako razvrzanih časih vsak smisel za vse ono, kar leži izven okvirja te borbe.

Mi, nacionalisti, smo pa dolžni, da obračamo ne le svojo pažnjo, marveč tudi pažnjo široke javnosti na gorenje datume in da neprestano podrtavamo zgodovinsko in ideološko pomembnost teh datumov. Čez par dni bo minulo 47 let, ko je zagledal luč sveta mladi Aleksander, ki v takratnih razmerah pač ni mogel niti v sanjah misliti, da bo moral voditi že v mladih letih jugoslovenski narod v njegovi legendarni borbi za končno veljavno osvobodjenje in zjedinenje, še več, da bo moral osvobojenemu in zjedinenemu narodu postati vodnik na poti do ujedinenja. Velešile Turčija, Avstro-Ogrska in Viljemova Nemčija so obstojale takrat in tvorile na videz nepremagljivo oviro težnjam jugoslovenskega naroda po osvoboditvi in ujedinenju. Vse te velešile so propadle, ker so se hotele upirati naravnemu razvoju mladega, v težkih borbah preizkušnega naroda in hotele preprečiti to, kar ni zahtevala morda le državniška pamet balkanskih diplomatov, marveč je bilo nujna posledica zgodovinske in zemljepisne situacije našega naroda in po njem naseljenega ozemlja. Narava je zmagała s svojimi zakoni nad diplomatsko igro treh ogromnih velešil, jugoslovenski narod ima danes svojo državo, teh velešil pa vsaj v nekdanji obliki ni več.

Močni in odporni, dokler smo bili v borbi proti sovražnikom, smo postali otročji in lahkomiselni, ko smo postali svobodni. Oni, ki so preživeli svojo kri na bojnih poljanah, so se umaknili v ozadje ter prepustili vodstvo naroda in države drugim, ki se niso borili, pa so kljub temu dočakali svobodo. In ti drugi so napravili iz našega parlamentarizma in iz našega političnega izživljanja oni strahotni kaos, ki ga je blagopokojni Kralj tako težko obsodil na dan 6. I. 1929, ko je povedal svoj program in naznačil njihove naloge članom prve kraljevske vlade. »Čuvati edinstvo naroda in države, to je moj vrhovni cilj, temu cilju hočem posvetiti vse svoje delo in vse svoje sile.«

Tem svojim besedam je ostal zvest. Odpravil je nesrečno kraljevino SHS ter ji dal ono ime, katero se je takoj po našem osvoboditvi udomačilo celo pri tujcih in je edino odgovarjalo s 1. XII. 1918 nastalemu stanju, to je ime kraljevine JUGOSLAVIJA. Združevati, ne razdvajati, to je osnovna dolžnost vseh onih, ki vodijo usodo naše države, odstranjevati vse ono, kar loči posamezne dele naroda in posamezne predele države, izgrajevati in oblikovati vse ono, kar je sposobno povezati te posamezne dele naroda in predele države v kompaktno celoto, v tem leži življenjska naloga vsakega izmed onih, ki se priznavajo k tej državi in k temu narodu, zlasti pa onih, ki si laste vodilno vlogo v tej državi.

Ko je blagopokojni Kralj 6. IX. 1930. izročil jugoslovenskim polkom nove jugoslovenske zastave, je v svojem govoru na jugoslovenske oficirje izrekel sledeče besede: »Pozivam Vas, gospodje oficirji, bodite s svetlo jugoslovensko zastavo na polju časti in

obrambe domovine prvi med prvimi, vedno prežeti s pozivom pesniške duše našega naroda: Naprej zastave slave! Vrhovni komandant, Vaš Kralj, bo kot doslej prvi zastavonoša naše jugoslovenske zastave, a Vi, moji oficirji, za Menoj!«

Ali je veljal ta divni poziv blagopokojnega Kralja res samo oficirjem in vojakom jugoslovenske vojske? Prav gotovo ne! Jugoslovenska vojska je vendar samo zunanji izraz sile in borbenosti celokupnega jugoslovenskega naroda. Celokupnemu narodu, zlasti pa onim, ki se čutijo poklicane in sposobne, da predstavljajo ali celo vodijo ta narod, vsem tem je veljal Njegov poziv: »Za Menoj kot prvim zastavonošem naše jugoslovenske zastave, za Menoj na delo in v borbo za edinstvo naroda in države!« Do zadnjega svojega dihljaja je vršil blagopokojni Kralj to svoje tako odločno izraženo misijo, umirajoč

jo je posvetil s svojimi zadnjimi besedami ČUVAJTE JUGOSLAVIJO! Zato pa kličemo nacionalisti vsem:

ČUVAJTE JUGOSLAVIJO! Ne razdvajajte, marveč združujte in ujedinite narod, čegar bodočnost ni v črkah SHS, čegar bodočnost nakazuje le ideja enega naroda in ene države, posvedočena v lepem imenu kraljevine Jugoslavije in predstavljena po enotni jugoslovenski zastavi. Ne nazaj, naprej morajo biti usmerjeni naši koraki! Ne kličite vnovič v življenje to, kar nas je že v prošlosti razdvajalo, gradite na novih temeljih, ki jih je s toliko ženjalnostjo, ljubeznijo in požrtvovalnostjo položil blagopokojni Kralj, ki je sam na bojnih poljanah skupaj z oboroženim jugoslovenskim narodom ustvarjal to državo, je sam za njo trpel in jo je vsled tega tudi najbolj ljubil. Sledite Njemu, vsaka druga pot vodi v propast! I. C.

## Vraz in Maček

Pred sto leti je bil na svetu idealist, ki je v svojem romantičnem zanosu sanjal o veliki bodočnosti svojega naroda in ga pri tem smu niso motile niti zgodovinske niti jezikovne razlike in je mislil, da je baš vse te razlike treba žrtvovati na oltar te velike bodočnosti. Zato ta »Ilir iz Stajra« ni smatral za nikako izdajstvo, ko je pisal v ilirščini in je s tem govoril širšemu čitateljskemu krogu. Slovenci tudi s tem niso izgubili ničesar, ker je bil Vraz doma iz krajev, kjer se je govorila taka vzhodno-stajarska slovenščina, ki je bila skoraj bližja sosedni kajkavščini kakor kranjski gorenjščini. Zato so bile pesmi, ki jih je poslal za »Čebelic« jezikovno slabe in bi najbrže tudi pozneje ne bile boljše. V ilirskem svetu pa so odjeknile prav zaradi svoje jezikovne mešanice in so ga smatrali za najboljšega ilirskega pesnika. Vraz torej Slovence ni mogel dati drugega razven to, kar je dal, to je svoje navdušenje za narodne pesmi in skrb za narodno prosveto in prebujenje, za kar je žrtvoval vse svoje življenje in delo in imetje, kolikor ga je sploh imel.

Ljubil je svoj narod nad vse in ni mogel zato, če ni znal peti tako kakor bi bilo vseh kranjskim Slovence. Ker ni mogel svojemu narodu dati pesmi — je pisal v ilirščini mence, da s tem daje vsem, ki si hočejo kaj opeti — zato pa je Slovence posvetil toliko dela, kakor malokdo drugi ob njegovem času. In vendar je bil označen kot izdajalec in če bi slavili na njegovem domu njegov spomin, bi nas zmerjali z izdajalci itd. In vendar nosi vse delo Stanka Vraza pečat idealizma in jugoslovenskega entuziazma, iz katerega je rasla naša narodna država.

Pred par tedni pa so odkrivali spominsko ploščo v hiši, kjer je živel doslej Slovencec neznani inženir — oče dr. Mačka. Tudi, če bi bil ta inženir res kaj storil za Pilštanj in okolico, ali za Slovenijo, bi mu najbrže ne bili vzdali spominske plošče, vzdali so jo zato, ker je bil oče — dr. Mačka. In prav isti ljudje, ki nimajo nikoli dovolj psokv in

obsodb, kadar govore o Vrazu, ker je prešel k Hrvatom, so prišli in slavili Mačka zato, ker je storil — isto. Samo da je Vraz kljub svojem ilirstvu ostal še najboljši Slovenec, dočim je Maček fanatičen Hrvat, ki pozna Slovence samo kot del hrvatstva. Ampak to je: Vraz je bil za Jugoslavijo in je združeval, dr. Maček pa je danes nosilec neznanih načrtov. Zato isti ljudje, ki Vraza sovražijo, slavijo Mačka in mu vzdavajo spominske plošče, čeprav je dr. Maček po rodu Slovenec in je prešel k Hrvatom.

Neki list je celo prinesel, da je židovskega rodu. Ime in krstna knjiga pa le prejasno pričata, da je ta mož eden iz mnogih, ki so odšli na drugo stran. Zanimivo pa je pri tem, kako jih različno presojava in obsojamo. Mislimo, da po tem tudi mi lahko presodimo, kakšne cilje imajo njuni oboževalci. Vidi se, da ne gre za kako prenegativstvo, ki se očita ilirskemu Vrazu in se odpušča hrvatskemu Mačku, ampak za njune politične cilje, ker bi sicer Slovenci in celo izraziti Slovenci, ki smatrajo že vsako jugoslovenstvo za izdajstvo — ne vzdavali plošče in ne govorili slavnostnih govorov človeku, ki je iz Slovenca postal Hrvat. Isti ljudje n. pr. ne zamerijo nobenemu velikemu možu, ki je pisal — včasih tudi po nepotrebnem — v nemškem jeziku — proglasijo pa za izdajalca vsakega — ki pogosto zelo utemeljeno — piše v srbohrvaščini. Ta dvojna mera teh ljudi je zelo značilna. To se pravi, da se lahko pohrvatiš — in boš celo slaven — če si proti edinstvu in siliš nazaj pred leto 1918. Nasprotno si lahko najboljši Slovenec, a si manj vreden — ali celo nič vreden — odpadnik ali celo renegat, če si za jugoslovensko edinstvo in ne siliš nazaj pred 1918, ampak želiš napredka na podlagi že tolikrat povdarnih zgodovinskih dejstev in resnic. Kljub svoji zmoti glede jezika je Vraz eden velikih graditeljev Jugoslavije — Maček pa kljub svoji molčečnosti ne. Vraz se je žrtvoval, bil je siromak, Maček je posestnik — in vendar Vraz ne zasluži priznanja, Maček pa je slavljen. To je hvaležnost sedanjosti.

## Kupuj domače blago!

**Kulinska**

TVORNICA

ČIKORIJE



**Naš pravi  
domači izdelek!**



# Gibanje naših organizacij!

Ker organizacije N. O. letos v običajnem pomladanskem času z ozirom na volitve in vsled teh volitev izdane odredbe Središnjega odbora v Beogradu niso imele imeti svojih običajnih zborov, so nadoknadile zamudo v jesenskem času. Velika večina krajevnih organizacij N. O. deluje v najlepšem redu. Vsled principa, da N. O. ne sme biti organizacija mas, marveč le najboljših nacionalistov, so prestale naše postojanke vse trzavice letošnjih političnih dogodkov brez vsake škode. Ostale so kompaktne in tvorijo slej ko prej varno zatočišče vsem onim, katerim ni za osebne interese, marveč le za resnično nacionalno delo.

Organizacije N. O. odražajo po svoji sestavi vse plasti našega naroda, v njih se živijo vsi stanovi. Kljub temu pa vlada v njih največja sloga. S posebnim ponosom lahko ugotovimo, da ni tako težka in neopravičljiva redukcija prejemkov, kot je zadel naša uradništvo, ni povzročila nobenega zmanjšanja našega članstva. Oni maloštevilni izstopi, ki so bili prijavljeni pod neposrednim utisom redukcije in vsled nje izdanih pozivov nekaterih strokovnih organizacij, so bili prostovoljno preklicani in tako nismo izgubili niti enega Odboraša-uradnika. To je pač najboljši dokaz, da je naše članstvo v resnici samozavestno in pošteno.

Nočemo poročati o običajnih zborih posameznih naših organizacij, moramo pa omeniti posebej naše delavske postojanke na Jelenicah in v revirjih TPD. V njih ni mase delavstva, ki ni prav za prav nikjer in je niti tako zvani marksisti ne morejo šteti za svojo. Masa fluktuira in sledi pod utisom obupnih življenjskih razmer onemu, ki jo mami z najbolj ekstremnimi gesli. Postaja pa polagoma apatična. Preveč lepih besed in velikih obljub je že čula, preveč je že bila zavedena in prevarena, vsled tega vzplamtji morda za trenutek, pa se takoj zopet stregne. Žal je

razočaralo tudi vodstvo nacionalnih strokovnih organizacij. V takem položaju so delavske postojanke N. O. one celice, iz katerih bodo pogotovo kraljevali novega nacionalnega delavskega pokreta, ki ne bo le sredstvo, s katerim si bodo skušali posamezniki pomagati na površje, marveč resničen pokret vseh onih zdravih delavnih sil, ki hočejo delati zato, da si s poštenim delom zagotovijo dostojno življenje za sebe in svojo družino.

Enako razpoloženje se kaže danes med našimi kmeti. Koliko jih je, ki so prisegli še pred kratkim na to ali ono partijo, pa stoje danes razočarani ob strani in se nočejo odzvati vabljivim klicem partij in njihovih priganjačev. Če sledi kmeti živeli v srezi, ki meje na Savsko banovino, trenutno dr. Mačku, je to le izraz obupa nad onimi, ki že tri leta razdolžujejo našega kmeta in povisujejo cene njegovim pridelkom, pa so ostale njihove obljube samo na papirju, saj dejansko naš kmet gladije in sploh več ne more vnovčiti svojih pridelkov. Vsi ti tako zvani mačkovi se bodo stregli, ko bodo videli, da se slovenski rojak dr. Maček za Slovence sploh ne briga in da mu sploh ni za reševanje gospodarskih in socialnih problemov. Če bi mu bilo do tega, bi ne živel v tako dobrih odnosih z onimi židi, ki sede ravno hrvatskemu kmetu za vratom in ga izmcojavajo na načine, o katerih se našemu kmetu niti ne sanja. Kmetijske postojanke N. O. tvorijo v tem kaosu ne več samo zatočišče starih, preizkušenih nacionalistov, marveč tudi edino privlačno točko za vse one naše trezne kmete, ki so siti partizanstva in demagoštv. Tudi njim bo dala N. O. program njihovega gospodarskega udejstvovanja, predvsem pa parolo: Proč od voditeljev, ki so vas vodili le v medsebojno borbo in sovraštvo, pojdite na delo sami brez ozira na bivšo ali sedanjo strankarsko pripadnost!

## Novi odbori:

Središnji odbor NO v Beogradu je potrdil novoizvoljene uprave naslednjih krajevnih organizacij Narodne Odbrane:

### Liubljana-mesto:

Upravni odbor: Preds.: Dr. Lulik Ivo, odvetnik, podpreds.: Sterlekar Milan, blag. mestne hran.; tajnik: Rabič Viktor, bančni uradnik; blagajnik: Roš Boris, mon. urad.; odborniki: dr. Alujevič Branko, uradnik OUZD, Janković Bratislav, nast. mešč. šole, Prosene Ivan, priv. urad., Slamič Lavoslav, urad. Pok. zav.

Nadzorni odbor: Preds. Kobenter Franc, zas. uradnik, pregl.: Kokolj Franjo, trg. delovodja, Matelič Miroslav, trgovec.

### Ljubljana, Šentjakob-Trnovo-Barje:

Upravni odbor:

Predsednik: Kalc Jakob, stajbenik, I. podpredsednik: Vrbin Ivan, posestnik, II. podpredsednik: Kalin Drago, posestnik, tajnik: Žitnik Franc, žel. uradnik, blagajnik: Dermota Josip, mehanik, odborniki: Bregar Franc, nadžagar, Janežič Franc, trgovec, Rus Franc, industrijalec, Uličar Franc, zav. zastopnik, Vreček Ivan, trgovec.

Nadzorni odbor:

Predsednik: Štrukej Albert, žel. uradnik, preglednik: Pogačnik Matko, knjig. mojster, delovodja: Plečko Tomo, laborant, član: Škraba Janez, kov. mojster.

### Blanca:

Upravni odbor: Preds.: Penko Miško, žel. urad., Blanca, podpreds.: Tavš Jelko, žel. upr., Sv. Anton, tajnik: Rihter Janez, žel. urad., Blanca, blagajnik: Kavar Janez, učitelj, Sv. Anton, odbornik: Pečarič Boris, žel. upr., Studenec.

Ado Makarovič.

## „Svetemu Karantu na čast in slavo“

(»Chaeronti augusto sacro«)

Nadaljevanje.

S Kurentom je neločljivo »kuriti«, ki ima prvotno širši pomen. »Kurke« (kup sadežev) razlaga Mierzinski (Brückner Sl. Mit.) s »kuriti« (torej »kuriti«) — zidati, stvarjati in »kurkas« — stvarnik. To oboje pa se prvotno pojmuje spolno kot roditi in oplajati. Od spol. kuriti imamo tudi Jugoslovani besede (dr. Tuma v oeni neke medicinske knjige v »N. zap.«) »Kurke« je slovansko-pruski idol, sestavljen in povezan iz poljskih sadežev (snopov?), kot nam priča dokument iz leta 1249, ko so morali stari Prusi obljubiti v Christburgu paževemu legatu, da bodo opustili to »naravo«. Ta dokument imenuje Kurke božanstvo izmed onih »qui fecerunt, caelum et terram, torej stvarnik! Mierzinski ima torej prav, če razlaga s »kurkas« — stvarnik. Brückner tej razlagi nasprotuje in razlaga s korčij — (božiji) kovač! Ostali smo pa še vedno pri — kuriti! Kovač! (»kurjač«) Kurent! O tem se pozneje! Pa tudi pri kovaču Br. ne ostane in prav je tako. »Mo-goče«, pravi, »da pruski kurke ni ničesar drugega kot poljski kurek (petelin), t. j. zadnji snop. (V pregovoru ital. izd.) No, snop je presneto malo podoben — petelinu, pa je vendar kurke — »kurek«, kot je kurent — petelin!

Mislijo, da je naš kurent osamljen, da ga imamo samo Slovenci, identičen pa je, evro, s pruskim kurkom!

Spolno »kuriti« v imenu kurent (petelin!) skali kovač! je oplojevalna moč sonca (petelina), toplota rodovitnosti zemlje (kovač!) Julius Braun (Naturgesel. d. Sage) prim. »penis mit Pau und den Penaten«, torej smemo mi primerjati »kuriti« s kurentom! Spolna oblika je prvotna tudi skala: najprej izrazito moško božanstvo, ki se sčasoma »spremeni« v simbol trdnosti in moči, na drugi strani pa se izrodi v ostudno malikovanje Lingama, ki živi še danes v Indiji! Pravo predstavo začeta nam dajo spomeniki na moških grobovih nekaterih afriških plemen, sorodni našim »Kromlehom«, ki nam tolmačijo tako tudi prve kamene spomenike v Evropi. Opraviiti imamo torej z zelo starim božanstvom rodovitnosti, ki je zelo blizu prvotnemu enobosstvu!

Lari, bogovi ognjišča, v rodovitnosti, ki se javljajo v falični obliki (n. pr. Lar, ki je bil oče Servija Tullija), so identični z Venati. Eni in drugi so sorodni »kuretom« (den Kureten) in samotraškim Daktilom (Braun u. d.), ki so kovači in domači bogovi plodovitosti! Tukaj imamo celo isto ime: Kurent! To je propad stare vere; veliki bogovi postanejo skriti in hudički. Daktili in Telehni (prim. našega kovača — »tolkača« Telja veli!) se imenujejo celo tudi kureti, ki so sinovi boga — Kuresa, ki je po Braunu kronos, torej brez dvoma kurent!

Spolnost kurenta je še danes povdarjena v pustnih običajih. Kurenta predstavlja fant,

## Št. Jernej:

Upravni odbor: Preds.: Golob Franjo, žel. upr., Št. Jernej, podpreds.: Metelko Ivan, gost. in pos., Gor. Maharovec, tajnik: Kovačič Vladimir, učitelj, Št. Jernej, blagajnik: Škerl Anton, pog. poštar, Št. Jernej, odborniki: Ban Mihael, trg. in pos., Dol. Maharovec, Bevec Franc, trg., Dobrova, Božič Jože, obč. delovodja, Št. Jernej, Šebela Anton, mesar in gostilničar, Št. Jernej, Zaje Karel, kpt. I. kl. v pokoju, Št. Jernej.

Nadzorni odbor: Preds. Kos Jože st., pos., Stranje, pregl.: Hudoklin Slavko, miz. in pos., Št. Jernej, delovodja: Švigelj Viktor, učitelj, Št. Jernej.

## Zagorje:

Upravni odbor: Preds.: Fincinger Ognje-slav, kov. mojster, Sklendrovec, podpredsednik: Drnovšek Anton, vpok., Zagorje, I. taj.: Kušar Sava, obč. blagajnik, Zagorje, II. taj.: Košmerlj Vinko, učitelj, Zagorje, I. blag.: Savšek Franc, rudar, Toplice, II. blag.: Knez Robert, kurjač, Kisovec; odborniki: Golob Franc, zobotehnik, Zagorje, Klun France, učitelj, Zagorje, Mrnuh Lavoslav, trg., Toplice, namestniki: Božič Janez, pošt. urad., Zagorje, Fink Alojzij, rud., Loke, Kušar Matko, trg. pom., Zagorje.

Nadzorni odbor: Preds.: Birolia Gvidon, ind., Zagorje, pregl.: Prosene Ivan, rudn. namestnik, Kisovec, delovodja: Kopriva Ivan, učitelj, Zagorje.

# Po naši zemlji

## Liubljana

### O Stritarjevem spomeniku

Z naglimi koraki se bliža leto 1936. in z njim stoletnica Stritarjevega rojstva. Dasi živimo v hiperkritični dobi, ki le prerada zanikava vse vrednote preteklosti mislim, da še nismo padli tako nizko, da bi ne priznali zaslug temu mojstru jezika in oblikovalcu slovenske proze, vzornemu vzgojitelju mladoslovenske generacije in elegantnemu bojevniku za višje pojmovanje slovenstva, umetnosti in poezije. In če bi Stritar ne imel drugih zaslug razen onih, ki si jih je pridobil za Prešerna, bi zaslužil ob stoletnici svoj spomenik.

Spomenik, ki se mu pripravlja v Ljubljani, ne bo velik, a bo dostojen in primeren, če bo dobil pravi prostor in obliko. Mestna občina je kupila kipi, ki ga je napravil pokojni kipar Gangl. Kip je lep in izraža pesniško podobo Stritarja. Mestna občina namerava ta doprinski kip postaviti na primerenem mestu v Tivolskem parku, kjer bo baje nastal nekak literarni gaj. Sliši se pa tudi, da se namerava nekaj podobnega v tkzv. hramu slave pri sv. Krištofu, ker bi naj med starimi nagrobnimi spomeniki stali tudi novi spomeniki, kipi pesnikov in pisateljev. Če je na tem kaj resnice, bi se to reklo, da bo vsak tujec, ki bo prišel v Ljubljano, moral iti k sv. Krištofu, da bo tam videl, kako častimo svoje velike moze. Po našem mnenju bi bilo primernejše, da se doprinski kipi naših pesnikov in pisateljev postavijo v Tivolskem parku, kakor vidimo to tudi v Beogradu na Kalimegdanu in po drugih mestih. S tem bi posamezna zakonita Tivolskih nasadov samo še pridobila, zato bi bilo potrebno, da se vse izvrši po načrtu, na kar bi bilo treba misliti že sedaj, ko bi se odločil prostor za Stritarja.

Tako bi se Ljubljana brez velikih stroškov oddolžila svoji dolžnosti kot kulturno središče Slovenije.

Kolikor smo informirani, pa se pripravlja spominska plošča tudi v rojstni hiši v Podsmreki. Ako bi ne bili časi tako neugodni, bi bilo pač edino primerno, da dobi Stritar spomenik v Vel. Laščah, kakor ga ima Levstik. Oba Laščana sta bila tako zvezana v delu in življenju, da bi morala tudi na kraju, kjer sta preživljala svojo mladost, imeti enaka spomenika. Toda to je zadeva Laščanov, ki bi našli gotovo opore povsod, če bi se odločili za tak spomenik. Morda bi stroški niti ne bili tako veliki, če bi se našla primeren oblika. Na vsak način bi bil spomenik na tem kraju mnogo važnejši in primernejši, kakor spominska plošča na rojstni hiši. Kajti Stritarjeva rojstna hiša ne stoji več. Podsmreka leži zelo odročno in bo pač malokdo šel nalašč v tisto reber, kjer stoji štiri kmetije. Pravijo, da prebivalec Stritarjeve bivše domačije niti ni posebno ljubo, če kdo išče tam spominov za Stritarjem. Namesto Stritarjevi rojstni hiši — ki je itak ni več — bi bilo primernejše postaviti spomenik Stritarjevemu rojstnemu kraju, ki zavzema tako važno mesto v njegovih spisih. To je tista dolinica,

kjer je posedal in sanjnil z rejenko... Označili s preprostim spomenikom ob cesti to dolino in opozorili nanjo mimoidečega potnika, bi bilo važnejše, kakor spominska plošča v kraju kamor le redko pride kak potnik. Na vse to bi bilo vredno pravočasno misliti, da se ne troši denar po nepotrebnem in se po možnosti stori vse, kar smo storiti dolžni, da ob stoletnici počastimo Stritarjevo delo in ime. Zato bi bilo potrebno o vsem tem izpregovoriti v javnosti.

### Umestna prošnja

Mestna občina Ljubljanska je vložila že mnogo truda in denarja v regulacijo cestnega prometa. Kljub temu so tu še vedno nedostatki, ki lahko dovedejo do usodnih posledic. Na mestih, kjer je najbolj potrebno, da se vrši promet z največjo obzirnostjo pod najvestnejšim nadzorstvom in pri vseh varnostnih ukrepih, je naš promet brez enega vseh teh pogojev.

Tako na primer je promet na križišču Resljeve in Komenskega ulice naravnost klasičen primer nemogočega mestnega prometa. Resljeva cesta je tako radi glavnega kolodvora na eni kot radi trga na drugi strani ena najprometnejših. Prav tako tudi Komenskega ulica. Ta promet je v dopoldanskih urah, posebno okoli osme in dvanajste najživahnejši. Prav v teh urah pa se šolska deca vadi na učiteljsku kot osnovne šole na Ledini vsuje na cesto in naravnost čudež je, da se do danes ni zgodilo več nesreč.

Ako je nemogoče postaviti na to križišče stražnika, ki bi urejeval promet vsaj v urah, ko je šolska deca na cesti, naj mestna občina poskrbi za primerne opozorilne table, slične onim, ki opozarjajo na tramvaj in ž njimi opozori že v primerni razdalji voznika na to opasno križišče. Enake opozorilne napise naj se namesti tudi v okolici drugih šol, kjer je izhod iz šolskega poslopja naravnost na cesto — pod voz.

Staršem šolo obiskujočih otrok bi mnogo odleglo, ako bi se tudi pri nas že enkrat pričelo posvečati z merodajnih strani več pozornosti šolobvezni deci na cesti. To delo v zvezi s poukom o cestnem prometu v šoli, ki ga že danes naše učiteljstvo vestno vrši, bi preprečilo marsikatero nesrečo, ki se sicer mora zgoditi.

V sredo 4. decembra je bil pri Sokolu v Ljubljani lep sestanek »Kluba ljubiteljev dalij«, kjer pa se je ta klub razšel in je na njega mesto stopil »Klub ljubiteljev cvetja«, ki naj deluje kot vrtnarski odsek podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani. Prav toplo pozdravljamo ta novi klub, ki naj nam pomaga tudi v vrtnarski in cvetličarski stroki na lastne uge in ki naj organizira lastno semenogostvo in lastne zelenjadne in cvetlične izboljšave. Za načelnika kluba je bila soglasno izbrana delavna gospa Andreja Ključenko, odbor pa tvorijo še gg.: Planinšek, Rozman in Plevčak.

Sestanek je sklenil, da bodo članski sestanki v prostorih gostilne Sokol (pri Mest-

ki ima privezan kravji zvonec med noge. Končno je kurent potujoči bog, ki pride kot »tujec« godec! »Gost v hiši, bog v hiši« je iz stare vere v rodovitnosti tujca. Predslovanstvo mora biti tudi kuriti, ker je v zvezi s kurom (petelinom) in Kurentom! Gora: gorati, kur(eti): kuriti. Kamen je prvo ognjišče; v svetih skalah, v zavetju, si je človek zakuril in čuval ogenj! Tako je ognjišče postalo sveto in nedotakljivo, zato pa tudi gostoljubno. Ne samo gorati, kuriti, tudi peči ima svoj samostalni peč (skala)! Tudi pen — (pent, peč, pet — »skala, vrh«) ima dvojen pomen: skala, gora, vrh in pa ognjišče.

»Pred gršk. pen — »ognjišče« — predlat. Penates »bogovi ognjišča«, pen — ognjišče iz pen »kamen na kojem se kuriti«: etrusk. pen-d-na »kamen« (K. Ostir, »zakarp«). Tako postanejo tudi bogovi gora, bogovi ognjišča! Penati so prv. gorski bogovi v skali: spolni podobni. Tako je tudi naš Kurent izrazito spolno bitje, ki ima to potezo že kot gorsko božanstvo! Da kot čuvar družinskega ognja ostane bog rodovitnosti in spolen, je samo po sebi umevno! Tako je najstarejši pojem boga »sestavljene«: Bog je na gori (najbližje mesto nebesom) in tam obdaruje z rodovitnostjo človeka, in sicer v podobi skale skrit, sicer pa primerjan biku in kravji, ki sta bogastvo za pastirkega človeka, v skali, na kateri se kuri (kulturni ogenj, žrtveni ogenj), mu končno postane posvetitelj družinskega ognjišča.

Važno je, da imamo eno besedo »peč« za peč, v kateri se »peče«, kuri in skalo. Celo nemškemu poglavarju se je ta stvar zdel

važna, da jo je omenil pri »Pečovniku (Suppantisch, Ausflug v. Cilli n. Lichtenwald 1818). »In Felsenhöhlen pflegten die alten Slaven bei Wind und Regen Feuer anzuzünden und zu unterhalten, daher bezeichnet pezh (peč) noch heut zu Tage den Offen!« V resnici je »peč« od pek (pekti), pešt (pet, od koder je pečat, peklo (ajama in ogenj)). »Pek« (pik) pa na drugi strani rabi drugim za vrh, skalo (pik, petra, piko itd.). Zveza med ognjem in skalo je torej predslovanstva. Slovani so prevzeli staro kulturo in verstvo, ki je z njo v zvezi. Sem sodi Pikulas (litvinski in pruski), ki ni mogoče iz pokristjanjevalne dobe kot prebivalec »pekla«, hudič, ampak (ker je peklo od peči [luknja v skali], ki je davno pred Slovani tu, kaj šele pred krščanstvom), je prastaro božanstvo, kakor tudi hudič »pekele«! Ni treba zato iskati drugih besed kot pikti — dirjati in pikas — hudočen (Grienbergen)! Jama v pečini, v kateri gori ogenj, je podoba pekla, zato je peklo, peklo bila najprimernejša beseda za krščanski »pekel« in božanstvo peči ter ognja (Pikulas, Pekel, Kurent) je postalo krščanski hudič! »Hudo« je šele takrat postalo zlo, prej je rabilo za navadno jamo, luknja (hudaluknja) in hudič je prvotno božanstvo jame v peči (jami)! Stari Prusi so »Kurenta« častili že na polju, ob žetvi (tako tudi naš kurent Slovincem [Kelemina, 208] daruje ajdo)! Kup(l) sadežev so imenovali »zurdat« (Kurke), kar razlagajo od kuriti, »zidati« stvarjati in »kurkas« »stvarnik« (Brückner, Sl. Mit.). To nam je neprecenljiva opora za našega kurenta!

Dalje prihodnjič.



nem magistratu) vsak prvi torek v mesecu ob 20. uri. Na sporedu prvega sestanka, to je 3. januarja bo poročala ga, načelnica o svojem polovanju in ogledih razstav in vrtarji v inozemstvu.

Prav zelo želimo, da novi vrtnarski odsek kar najuspešneje deluje in privabi v svojo sredo čim več naših mladih ljudi in naših lastnikov vrtov, saj je njim namenjen in tudi potreben.

## Celje

Naš naročnik nam piše:

»Obvestilo uredništva »Pohoda«, ki javlja začasno štirinajstdnevno izhajanje našega lista sem sprejel malo nevoljen. Potreba po »Pohodu« je tako očitna, da je preobčutna vrzel, ki nastane vsled štirinajstdnevnega izhajanja za nas, ki smo naročniki lista že od začetka. Ko pa sem prečital »Našo voljo«, priloženo poslednjim številkam »Pohoda«, sem prišel do zaključka, da ima uprava »Pohoda« prav, ako zahteva od svojih zvestih to žrtev. Tak mladinski list kot je »Naša volja« nam je bil neobhodno potreben in ako gledam navdušenje svojih otrok, ki ga jim vedno znova prinaša »Naša volja«, potem mi je toliko bolj jasno, da je korak zadruge za ustanovitvijo mladinskega lista »Naša volja« popolnoma upravičen. Globoko sem uverjen, da tolmačim mišljenje in občutke vseh čitateljev, ki se zavedajo važnosti mladinskega lista kot je »Naša volja«. Prepričan sem, da bodo vsi kot jaz doprinesli to žrtev v korist naše mladine in bo vsled tega naš tisk le pridobil nov krog odjemalcev in pristašev. Pot, ki ste jo ubrali, je edino pravilna, po tej poti moramo dospeti do našega cilja.«

Uredništvo z zadoščenjem objavlja ta dopis, istočasno pa ponovno zagotavlja svoje čitatelje, da so podvzete vse mere za čimprejšno zopetno tedensko izhajanje »Pohoda« in njegovo izpopolnitev.

## Ježica

### Občni zbor SVD

V nedeljo 8. decembra bo ob 14. uri v šoli na Ježici občni zbor tukajšnje podružnice Sadržanskega in vrtnarskega društva, z običajnim dnevnim redom. Nanj so vabljene tudi nečlani, prijatelji podružnice, ki naj iz poročil odbornikov dobijo vpogled v delo in program podružnice in se morda odločijo za pristop k podružnici. Po obnem zboru bo ob 15. istotam strokovno predavanje nadzornika A. Skulja »O pripravi škropiva in škropljenju sadnega drevoja in vrtnic«, nakar bo z novo podružnično samodelno škropilnico praktično pokazano, kako se prav škropi.

### Proslava 1. decembra

Sicer imajo na Ježici mnogo državnih zastav in zastavic, kar se je videlo zlasti v dnevi štadijskega kongresa in je pri nas tudi mnogo premožnih hišnih posestnikov, vendar so na praznik našega Uedinjenja še mnogokje manjkale državne trobojke. Morda nekim ne gre preveč od srca že izvedeno uedinjenje ali pa čakajo na neke nove zastave. No, občinstvo, ki je do kraja napolnilo Sokolski dom, je gotovo bolj patriotično. Da med njim ni bilo ljudi, ki imajo sedaj mnogo posla s politiko in volitvami, in ki so notranje prepričani da so Ježici potrebni kot župani, to je bilo že vnaprej pričakovati in tudi v bodoče ne bo boljše. Program Sokolove proslave je bil letos izredno privlačen. Tricetrurni temeljit zgodovinski govor br. dobrovoljca E. Turka je bil Ježici zelo potreben. Bil je stvaren, odločen in učinkovit. Lepo petje mladine je izvrsten dojem govora še pojačalo. — Tudi Gregorčičev »Naš Narodni dom« je bil provzorno podan. Višek pa je dosegel večer s »Polarnim snom«, divno in težko telovadno-plešno skladbo, ki je bila izvedena v čast vaviljem in društvu. Ježica se je s to proslavo dvignila visoko nad dosedanje slične prireditve na Ježici.

### Novi gospod župan

15. decembra bodo pri nas volitve nove občinske uprave. Ob tej priliki sta Domoljub in Slovenec polna razkritij o strašnih krivicah napram pristašem bivše SLS za časa JNS. Ti reveži so pa vendarle še ostali živi in zdaj v imenu svobodnosti prosijo po občini, da naj bo njih kandidatura če le mogoče soglasno sprejeta. Toda v času ko JRZ označuje nastop dobe pomirjenja, je naša lista JRZ zelo slab znak za kako pomirjenje v občini. Vsi resni ljudje, zlasti pa vse delovno ljudstvo in nacionalni elementi odločno odklanjajo kandidaturu g. Severja. Kar se tiče njegove česte navedbe o nasilju, ki je bilo menda napravljeno njegovemu očetu, ker da je bil odpravljen kot svobodno izvoljen župan svobodnega ljudstva, mislimo, da bi se ta krivica mogla popraviti samo tako, da ta odpravljeni župan zopet kandidira, ne pa, da njegovo odstavitev uporabljamo in izkoriščamo eden njegovih sinov. Sicer pa je vsa Ježica uverjena, da županovanje g. Severja, tudi če bi ga Previdnost le dopustila, ne more občini niti posebno škoditi, niti posebno koristiti. Bodočnost bo pokazala, da imamo prav.

## Zagreb

### Ob 400 letnici uršulink

Za jubilej redovnic Sv. Uršule je spregovoril bivši jugoslov. dobrovoljec, sedaj zagrebški nadškof koadjutor Stepinac Alojzij o tem, kdo ima pravico do vzgoje mladine. — Rekel je: »... nekateri pravijo, da mora imeti oblast vpliv in pravico do vsega, kar je potrebno za splošno blaginjo. Iz tega, da pa se daleč ne sledi pravica do monopoliziranja neposredne in posredne vzgoje mladine. — Ta pravica pripada samo staršem, državi pa le v toliko, v kolikor ji to dopuste starši, upoštevajoč pri tem seveda vedno pravice (!) Cerkve. Smo vedno odločno razpoloženi proti

vsakemu monopoliziranju naših šol s strani državne oblasti, ker imajo po naravnem pravu neposredno pravico do vzgoje mladine starši, po pozitivnem božjem pravu pa Cerkva.«

To naziranje g. nadškofa, ki ni za nas nikakva senzacija, celo kljub temu, da jo daje bivši jugoslov. dobrovoljec, moramo vsekakor sporočiti nacionalni javnosti, da nam verjame, kako se v Jugoslaviji res vse nivelizira in uedinjuje, kako torej celo v pogledu gledanja na šolsko vzgojo med cerkvenimi krogi ni več razlike, ki jo je svojčas še delala zelena Sotla.

Naše mnenje glede tega, kdo naj v prvi vrsti odloča o vzgoji v državnih šolah, se povsem ujema s stališčem g. nadškofa, le da smo mi jasnejši: pravico do odločanja o tem, kako naj se v naših šolah vzgaja in kdo naj vzgaja, pripada staršem, ne župnišču! Radi bi pa videli, da bi starši do te pravice res tudi prišli, saj se marsikje baš šolska vzgoja le preveč ozira na želje, ki jih ne stavlja stari mladine. Če pa že želijo cerkvene oblasti vplivati na vzgojo šolske mladine, morejo le tako, kakor to že stari, kajti tudi v primeru, da bi kler odločal o šolarjih, so šolarji še vedno 100odstotna lastnina staršev, to vse dotlej, dokler je v veljavi celibat! Starši so torej edini, ki razpolagajo s svojimi otroci. Starši pa niso udruženi v župnišča, nego jih zastopajo poslanci v zakonodajnem forumu, v parlamentu. V prosvitljenem veku spada odgovornost za vzgojo državljanov torej samo državi, dočim raznim redovom ostaja še obširno področje za dušebrižnost nas vseh!

### Naša Misel

Ljubljanska Aleksandrova univerza je kot najvišja znanstvena naša ustanova obenem tudi torišče najraznovrstnejših duhovnih trenj in interesov, ki jih nekateri izrabljajo v svoje prav tako najraznovrstnejše namene, bodisi prikrite ali odkrite. Tako se ta trenja in boj med posameznimi svetovno-nazorskimi in političnimi skupinami dijaštva na naši Univerzi kažejo tudi v tisku, v katerem pa sta bili zastopani do sedaj le dve struji, in sicer levičarsko-umerjeni, marksistični »Akademski glas« in katoliško-klerikalna »Straža v viharju«. V takem stanju se je čisto jasno občutila potreba nacionalno orientiranega dijaštva po listu, ki naj bi zastopal njegova stremiljenja in bil protiutež gori imenovanim glasiloma, ki dan na dan bruhata iz sebe strupene napade na jugoslovensko orientirano akademsko mladino.

Zato je tembolj pozdraviti dejstvo, da se je na naši Univerzi iz vrst naše akademske nacionalne mladine pojavil nov list pod naslovom »Naša misel«. Že prva številka, ki je simbolično izšla na dan 1. decembra t. l., kaže, da bo lahko, če bo ohranila svojo pot, ki jo je razvila v tej prvi številki, dostojno zastopala jugoslovensko orientirano, nacionalno akademsko mladino, dasi nosi list podnaslov »mladinski kulturno politični list« in torej ni namenjen samo akademski mladini, ampak omladini sploh. Pozdravljamo tudi to stran tega lista, kajti jasno je, da se danes mladinski list ne sme gibanj zgolj v okviru inteligenčne omladine, temveč si mora osvojiti tudi najširše plasti delavsko-obrtniške in kmečke omladine, da bo ona trdna vez, ki bo vezala vso omladino v nacionalni misli. Ni potreba danes omenjati potrebe takega glasila, ki naj bo borbeno in brezkompromisno in ki naj s pravilnega nacionalnega stališča spremlja vse dnevne dogodke, ki se dan za dnem vrstijo okoli nas in ki naj našemu mlademu človeku ideološko prikaže pot, po kateri naj gre, če hoče z vsemi svojimi mladostnimi silami in z vso svojo voljo resnično služiti le narodu in državi.

Upamo, da bo »Naša misel« pravilno razumela vlogo, ki jo mora imeti v našem času mladinski kulturno-politični list, zato to novo glasilo jugoslovenske omladine kar najiskrenejše pozdravljamo, želimo pa le, da list ne postane morda orodje dnevne politike, kar bi mu vzelo višino, na katero se je postavil s svojo prvo številko. R. B.

## Žrtev poklica

Janez je rojen žurnalist. Prav za prav to ni bil nikdar njegov pravi poklic, niti pred, niti po rojstvu. Ali imel je v sebi žilico, ki mu ni dala miru ne podnevi ne ponoči. To se pravi, podnevi ni znal nikdar prav uporabiti svoj čas, ponoči pa ni znal domov. Vsekakor je bil torej rojen žurnalist.

Pa ga je doletela usoda! Čez noč je postal glavni direktor vodilnega lista v prestolnici, par let manj — kot tisočletnega kulturnega naroda. Zgodilo se je to na poslovnem večeru glavnega urednika tega lista, ki je moral — recimo — na ženitovanjsko potovanje. Janez Žurnalist je to stvar vzel presneto resno. Predvsem si je dal tiskarski vizitke: Janez Žurnalist, generalni direktor itd. itd.

Take vizitke pridejo vedno prav! Pri svečanostnih banketih, pri podeljevanju javnih priznanj, pri ženitbi in raznih prireditvah v korist zaposlenih in brezposelnih. Al Janez se je zavedal tudi dolžnosti, ki jih je prevzel z novo funkcijo. Zato je zavihal rokave in v potu svojega obraza napisal članek, ki ga je kot vsemogočni direktor lista določil za uvodnik. Naj ga je čital od zgoraj navzdol ali od spodaj navzgor, dopadel se mu je in uverjen je bil, da bo dvignil z njim revolucijo čitateljev ali pa vsaj naklado lista za par po sto!

Po končanem delu in premaganih težavah, ki jih ima danes vsak poklicen žurnalist, je opravil še poslednjo stanovsko pot in obral vse postaje novinarskega križevskega pota od Cinkoleja do Kolodvorske restavracije. Po izpolnitvi te poslednje svoje stanovske

## ŽOLČNI KOTIČEK

V poslednjem času vlada v naših krajih težka epidemija — vnetje žolča. Zdravniški specialisti so ugotovili, da je edino sredstvo proti tej opasni bolezni temeljita masaža žolča, vsled česar pričemo na tem mestu s tem načinom zdravljenja. Naši čitatelji nam bodo za te človekoljubne napore gotovo hvaležni in pripomogli po svojih močeh zatirati to opasno bolezen. Opozarjamo jih le, da je zdravljenje dovoljeno le z receptom Zdravniške zbornice vis a vis Okrožnega urada za zavarovanje delavcev.

### Pomlajevanje

Naši politični firerji se mlade. Na stara leta postajajo predsedniki sreskih in banovinskih odborov, označenih s tremi črkami. Očividno ni naraščaja, ki bi lahko nadomestil te stare preizkušene gardiste! Toda kaj bo takrat, kadar bo posegla smrt po teh firerjih! Vse se bo razsulo in narod bo gnil oropan raznih črkarskih trojk, ki ga tudi v teh težkih časih vzdržujejo pri življenju, da v navdušenju nad lepotami naše tako pestre politike pozablja na svojo bedo in se veselo naslaja z mesom svoje lastne živine, ki jo kolje doma. Tako rodi v resnici le politika pravo blagostanje, »pomlajeni« firerji so pa najboljša garancija, da bo blagostanje ostalo trajno vsaj dotlej, dokler bo še živine. V Jugoslaviji pa je živine hvala Bogu še vedno dovolj.

### Potrebno pojasnilo iz Splita

Split, 5. decembra. Ker je že pred astronomsko zimo zapadel sneg na Pohorju, se morajo Pohorci, znana starejša generacija, do srede maja odreči daljnemu zbiranju na Pohorju pod devizo »Pohorjce«. Krivo je temu to, da se leaderi Pohorcev v času, ko so oni rasli, nikjer niso mogli priučiti smuku, brez smuka je pa vsaka akcija Pohorcev v zimskem času brezpredmetna. Samo to je torej krivo delnemu zastoju. Giblje pa se »Pohorjce« v Dalmaciji, tu pa samo do nastopa vročine, nakar se umakne u ladovinu.

### Brzjav iz Našic za Berlin

(Na predlog prijateljev robije.)

»Ker je mnogo naših pravovernih odšlo v nepredvidene kraje, s čimer je toliko in toliko lepih naših mest v Jugoslaviji praznih, izvolite, g. nadrabin, prompt in franko Našice poslati novo, enako garnituro. Če je zaloga prazna javite, da se obrnemo na Dunaj ali Varšavo.«

Isak Blumenthal, Zagreb.

### Addis Abeba letos brez jaslje

Vodniki plemena Amharcev so odločili, da letos ne bo v deželi jaslje: ker so pastirci na poti v Mogadiscio, ovce je rekviriral De Bono, Osl v Abesiniji ne uspevajo, iz Milana jih radi sankelj letos ne dobe, napis »Mir ljudem na zemlji« pa je Haile Selasije prodal nekemu gospodu v inozemstvo za neko politično skupino. Ko je ta napis prispel na svoje mesto in ko je Haile dobil suho zlato, je nastalo zadovoljstvo in pomirjenje. Jaslice torej res niso mogoče letos v Addis Abebi.

### Ljubljana se giblje

Ljubljana se giblje, žal niso naši dnevniški dovolj marljivi v poročanju. Tako javnost niti ne ve, da obstoji v našem občinskem svetu agilen »Delavni klub«. Ker se ni vedelo, kaj dela ta klub, je sklical za 5. nov. 1935 v sejno dvorano našega častitljivega magistrata sejo, na katero je povabil tudi zastopnike iz občinstva.

dolžnosti, je zaplaval proti domu zadovoljen sam s seboj in celo s cenzorjem. (Hop! Opomba staveca!)

V posteljo je legel sam. Kdor ne verjame, naj vpraša njegovo ženo! In predno je mogel naštet do deset, je vlekel dreto. Vlekel jo je po notah in v ritmu, da bi mogel pregnati spanje celi sosesčini, ako bi imel okna svoje spalnice odprta. Tako pa je mogla ta njegov muzikalni podvig uživati samo njegova žena, ki pa je iz previdnosti opustila prijavo policiji radi kaljenja nočnega miru.

Sicer bi pa Janez misel na globo ne mogla odvrniti od poleta, ki ga je napravil njegov duh, čim je legel v posteljo. Janez se je mahoma videl kot devico pred oltarjem. Belo oblečen, z vencem na glavi in šopkom belih nageljev v roki. Janez Žurnalist — devica je bil ginjen kot nikoli. Pa so se vrstile slike za sliko kot v filmu. Janez Žurnalist — zakonska žena je doživel vse faze mlade zakonske žene v prvem letu. Ze prvi dan je ostala sama doma, ker je imel mož sejo pri Štrajzelnu. Koncem prvega meseca je imel v hišnem gospodinjstvu sedem odstotni primanjkljaj in po treh mesecih je vedel, da bo po nadaljnjih šestih mesecih ta primanjkljaj še večji.

Dnevi pričakovanja so minili in spremstvu vseh običajnih priprav. Janez Žurnalist — zakonska žena — je rodil fantka. Lepega, zdravega, močnega fantka. Porod sam je končal brez posebnih komplikacij. Fantka so odnesli, kot je to iz higienskih razlogov predpisano, h kopanju. In tu se je zgodila katastrofa!

Zdrav, normalno razvit in krepak dečko je prišel iz kopalnice pokveka, da Bog pomaga. Eno nogo so mu izpuli, oko iztaknili,

Dolga debata ni rodila željenega uspeha, vsled česar sta bila odrejena 5minutni molk in globoko premišljevanje.

Uspeh tega sredstva je bil nepričakovan. Rodila se je misel, ki vsaj v tej zemlji doslej še ni bila rojena. Gospodje iz delovnega kluba so pogruntali, da je treba pripraviti bodoče občinske volitve. A ne le to. Treba jih je pripraviti s popolnoma novimi ljudmi in novo formacijo. Prišli so do edino zdravega zaključka: Novi ljudje, nova politika, novo gospodarstvo!

Pa so pričeli tuhtati in jo tudi iztuhtali. Samo eden pride v poštev. Samo eden, ki je sposoben vzeti zavoženo občinsko gospodarstvo v svoje roke in rešiti vsa pereča vprašanja. Samo eden je izmed sposobnih, ki doslej še ni »fušal« na bolehnem občinskem gospodarstvu in v katerega ima Ljubljana polno zaupanje!

In to je — dr. Dinko Puc!

Pozdravljen Homo novus! Vival, vival, vival!

### Iz nebeške prestolice

Radiogram našega korespondenta je vsled silnih neviht v stratosferi prispel nepopoln, pa ga kljub temu priobčujemo, v kolikor smo ga mogli sprejeti:

»Dr. Janez Ev. Krek je nujno zaprosil za spremembo svojega priimka? Kot razlog navaja ».....« (tu so nastale motnje).....

»Visoki svet nebeškega režima je prošnjo kot utemeljeno takoj ugodno rešil.«

\*

Udruženje »Blagopokojnih voditeljev slovenskega naroda« je poslalo svojim še živim aktivnim kolegom pismeno zahvalo za trud in poštrevnost, s katerimi vrše le ti intenzivno pripravo za ustanovitev pododseka zgoraj imenovanega društva na zemlji.

\*

Odlomek telefonskega razgovora dr. Gregorja Žerjave: ..... »Bertl, Bertl — kje so moje ovce!«

»Nič ne maraj, Grog! Črede res ni več, ali pašnik nam je še ostal!«

\*

## Opozorilo vsem dolžnikom!

Akcija za ustanovitev društva dolžnikov je v toliko napredovala, da se bo prihodnji mesec sklical ustanovni občni zbor. Zato se vabijo vsi zainteresirani iz vseh krajev in vseh stanov, da prijavijo svoj pristop.

Ob enem naj se prostovoljno javijo vsi oni, ki so pripravljene prevzeti krajevno poverjenišvo za svoj okraj ali občino. Prijavijo naj se vsi, ki vidijo v snujanju se društvu dokaz pomoči ter prvi korak k omiljenju naših neznosnih gospodarskih težav.

Ako se dolžniki sami ne bomo zganili, organizirali ter si skušali pomagati, nam ne bo nihče pomagal.

Prijave naj se pošljejo na pripravljalni odbor Društva dolžnikov v Ljubljani, Škrabčeva 9.

### Umetna propagandna poteza obrtništva

Glavni odbor za prireditve obrtniškega tedna v Ljubljani je povodno te svoje propagandne prireditve izdal in založil obrtniški propagandni adresar v 60.000 izvodih, ki ga razpečava brezplačno po celi Dravski banovini. Brošura ima namen, da pripomore h kolektivni reklami in propagandi za naše domače izdelke. Cesar obrtnik kot posameznik ne more doseči, to hoče doseči s skupnim nastopom in z združenimi močmi. Uvod v adresar je umestna beseda naši javnosti, ki naj vendar že enkrat resnično uvidi, da s tem, če kupuje in naroča pri obrtniku domač izdelek in delo, koristi tudi samemu sebi. — Akciji želimo polnega uspeha, javnost pa pozivamo, naj se zave in naj uvaža obrtniški apel.

roko odtrgali, nos potlačili, uho izruvali, čelo udri, glavo zmečkali, trebuh razparali, prste kolikor jih je imel še na eni roki in na eni nogi posekali, jezik pa dobesedno s korenino izpuli.

Janez Žurnalist — mlada mati, je pri pogledu na ta nestvor obupno zakričal in omedlel!.....

Zbudil se je prepoten, kot da bi valil sode. Zena mu je prinesla kavo v posteljo in istočasno prvo številko njegovega lista, ki ga je urejeval in je pravkar prispel iz tiskarne. Janez Žurnalist je pričel srebati kavo in čitati časopis. Čital je svoj članek, ki naj bi dvignil revolucijo med čitatelji in naklado lista. V istem trenutku je strašen krik napolnil sobo in celo hišo, omahnil je v blazino, zadela ga je kap!

Jutri je njegov pogreb in njegovi tovariši pripravljajo ganljivo slovo od te stanovske žrtve.





# GOSPODARSTVO

## Izvajanje agrarnih reform v Italiji

Agrarne razmere so v Italiji čisto svojstvene in zelo različne od naših. Razumeli jih bomo, če pogledamo nazaj v italijansko zgodovino.

Srednjega in malega kmeta kot samostojnega, individualnega posestnika Italija takorekoč ne pozna. Največ je razmeroma zelo obsežnega veleposestva, nekaj je prav malih parcelnih posestnikov, nekaj je v goratih krajih nekakih vaških, agrarnih skupnosti (nekak agrarni komunizem), ostalo ljudstvo, ki se v kmetijstvu udejstvuje, pa igra vlogo delavcev in kolonov zakupnikov. Veleposestva deloma kmetujejo v lastni režiji (na svoj račun) in obratujejo intenzivno, deloma pa oddajajo zemljo v zakup, ponajveč takozvanim generalnim zakupnikom, ti pa posameznim delovnim ljudem (napoličarjem) in kmetijskim produkcijskim zadrugam, katerih člani navadno nimajo nič svoje zemlje.

Po Italiji je dolgo bila močno razširjena malarija, ki je v mnogih krajih povzročala prav redko naseljenost ali celo samo začasno naseljenost le v nekaterih mesecih, ali pa nobene, in zato tudi ekstenzivno ukoriščanje zemlje. Ali je malarija posledica vekovnega fevdalnega sistema ali fevdalni sistem posledica malarije, je za naša nadaljnja razglabljanja pač vseeno. Dejstvo je končno, da so bila dolgotrajna nastojanja starega veka, srednjeveške papeške dobe in tudi novejšega časa do svetovne vojne brezuspešna. Mnogih velikih zemljiških kompleksov skoraj ni bilo mogoče privajati kmetijskemu obdelovanju, dokler ni bil spoznan povzročitelj malarije in omogočen boj proti njemu. Saj se je v Italiji prej veleposestvu sicer deloma odvzemalo (razlaševalo) veliko površine puste, malarične zemlje in se jo je do deljevalo prosilec, a vse brez uspeha, malarija je kmalu takorekoč dobesedno požrla naseljence z družino in živino, zemlja je ostala neobdelana pušča. In tako ni mogel nastajati pravi kmetijski stan, zemljiška posest je bila lastnina mesta (posvetnih in cerkvenih velikašev), človeka, ki bi bil kakor pravi kmet zaposlen in v grudi, ni bilo in ga še ni, razen v naših slovenskih in hrvaških pokrajinah, ki so po vojni padle pod Italijo.

V kolikor pa je mali človek zdravjejo zemljo ukoriščal, je to delal največ kot zakupnik — napoličar. Zakupno razmerje je bilo krajnjeno različno v tem, da li sta lastnik in zakupnik vsak do polovice nosila riziko in si vsak na polovico delila tudi letino ali pa je bil ta delež na riziku in pridelku navzgor in navzdol različen. Zakupnik ima pa navadno sam poskrbeti: seme, obdelovanje, gnoj in vse nadaljnje delo, posestnik zemljišča pa da na razpolago zemljo in poslopja, v primeru slabih letin marsikateri do nove letine preživlja zakupnikovo družino ter da tudi potrebno seme za naslednje leto. To v bistvu napoličarsko razmerje Italijani imenujejo »mezzadria« (napoličarstvo). Ta kmetijsko-obratovna oblika je še danes v Italiji najbolj razširjena. Taka oblika more v danih razmerah biti nekako dobra, ako pa zemljo, ki jo je od lastnika na veliko vzel v zakup generalni (veliki) zakupnik (navadno debelega dobička lačen denarnik), potem delovnim ljudem dražje oddaja v podzakup, lahko to podzakupniško razmerje postane prokletstvo za delovne družine, ki jih more tak veliki vmesnik prav krvavo izkoriščati, kar se običajno tudi godi.

Na splošno bomo rekli, da je napoličarstvo bodisi kot kmetijsko ali vrtnarsko ukoriščanje zemlje za italijanskega človeka dobra uredba, posebno, če država nadzira sklepanje zakupnih pogodb in v glavnem more nuditi neko eksistenco. Za dobro jo moremo

smatrati tem prej, ker so Italijani večinoma popolni siromaki, nemaniči, ki nimajo sredstev za najemanje zemljišč v svrhu obdelovanja popolnoma na svoj račun, kaj pa še, da bi si mogli posestva kupovati.

Zato fašistična Italija nima v svojem programu razdeljevanja veleposestev za ustvarjanje manjših kmetijskih posestev. So sicer še očitni drugi razlogi, katerih se na tem mestu ne bomo dotikali. Naseljevalno delo gre v Italiji za tem, da se s tehničnim izboljševanjem (meliorizacijo) pustih ozemelj dobi možnost za naseljevanje s tem, da se vrše splošna izboljšanja življenjskih pogojev v obče. Temeljno načelo kmetijskega izboljšanja leži v stremljenju za dvigom domovnosti tal, za smoteno gospodarjenje in smoteno obdelovanje, podprto s kmetijskimi šolami, kakor tudi v vsestranskem vplivanju, da se jih sploh začne ukoriščati.

Država torej od veleposestva pridobiva taka posestva, ki jih je za naseljevanje delovnih ljudi treba šele meliorizirati. Tako je tudi z njenim največjim podvzetjem »Agro pontino« v Romani. Naseljenec tudi tu z državo sklene kolonsko napoličarsko pogodbo, v kateri pa mu je dana teoretična možnost, da kdaj postane lastnik dotičnega posestva. Dejansko to ne bo postal nikoli, nego bo država za večno ostala lastnica teh napoličarskih bratov. Saj fašističnemu režimu pri vsem naseljevanju ne gre za to, da bi ustvarjal nove posestnike, nego je njegov cilj predvsem: z železno doslednostjo izboljšavati neuporabljena zemljišča in le tako ustvarjati nov potrat narodne delavnosti in narodnega premoženja.

Oglejmo si največje vladno delo v »Agro pontino«, ki predstavlja velikopotezno osuševalno in namakalno delo ter delo za odpravo malarije. Obsega okoli 42.000 ha. Naseljevanje je namenjeno bojevnikom. Kakih 5 km od železniške postaje Littoria je zraslo velikopotezno zasnovano mesto enakega imena s parkom, bolnico, stadionom in z vsemi prilastki modernega mesta.

Agro pontino, ki deloma leži nižje od morske gladine bi po njegovi donosni sposobnosti razdelili v tri skupine. Prva, najbližja pogorju ima zelo rodovitno humozno zemljo. Je, odnosno bo pravi zelenjadni vrt in zelenjadarski dobavitelj bližnjega Rima. Druga skupina je tej čisto nasprotna. Zemlja je mrtva, težka glina in ilovica. Spomladaj mora biti osuševana, od maja dalje pa namakana. Tretja je naplavinjsko, peščeno ozemlje. Tu je treba sesati in odvajati vodo. To zemljišče naj bi postalo bodoči italijanski dobavitelj krompirja.

Na vsem tem velikanskem zemljišču naj bi bilo prostora za 2500 naseljencev, ki dobivajo po 6 do 25 ha zemlje. Sprejema se samo bojevniki s čim večjim številom otrok. Hiša je prirojena za 14 do 18 glav družino, v pritličju ima veliko kuhinjo, malo delavnico in stranišče, v prvem nadstropju pa četrto svetlih sob. Hiša, hlev, svinjak, gnojišče in skedenj so pod eno streho. Vse je zgrajeno solidno in nekoliko bolj bogato kot bi se za italijanske razmere pričakovalo. Krušna peč in vodnjak sta od hiše nekoliko oddaljena. Vsa zemlja je samo polje, ki se ga poljsko obdeluje po tkzv. tropskem sistemu in sicer: eno tretjino za pšenico, drugo tretjino za deteljo, lucerno in travne mešanice in tretjo tretjino za koruzo, lan, konopljo, ječmen, oves in peso. Živi inventar obstaja iz 5 do 6 delovnih krav, odnosno volov, mlečne krave in 3 do 4 prašičev, mrtvi inventar pa iz enega dvokolesnega voza, pluga in brane. Naseljenik mora prnesti s seboj samo svoje in svoje žene delovne roke, čim več otrok nekaj loncev in postelje.

Če pogledamo na vse to nazaj, kar smo uvodoma omenili, moramo reči, da je izbrane res lahko srečen, ko se vseli v novo kmetijo z že od države precranim zemljiščem, saj je za italijanske razmere socialno nenavadno napredoval in ve, za kaj bo moral v bodoče biti marljiv, kajti lenuha se brez usmiljenja izžene.

Naseljenik dobi 1000 kvadratnih metrov zelenjadnega vrta za domačo družinsko uporabo in enega prašiča. V vsem ostalem pa ne sme ravnati po svoje, nego mora on in družina delati to in tako, kakor odredi njihov predstojnik, kmetijski učitelj. Celotno družino preskrbuje z neko normalno hrano in obleko država kot lastnik tega napoličarskega zemljišča.

Na križiščih glavnih cest, približno po 3 km oddaljeno drugo od drugega v vsaki smeri stoji manjša naselja, v katerem je ljudska šola in nekaj obrtnikov. Za vsakih 120 do 126 naseljencev je določena po ena kmetijska šola z direktorjem in komercialnim upraviteljem in 5 do 6 kmetijskimi učitelji. Ta šola istočasno ureja gospodarske potrebe naseljencev in nadzira ter vodi naseljenike. Vsak kmetijski učitelj ima brigo z 20 do 25 naseljeniki. Naseljenik ima na novi kmetiji kmetovati po obdelovalnem, kolobarnem in gnojilnem načrtu, kakor mu ga predpiše kmetijska šola. Za skupno uporabo namenjene stroje dobiva na razpolago iz strojnega parka za kmetijske šole. Na šoli je tudi plemenska postaja s 5 do 6 bik. Semenje in gnojila se nareca skupno. Gnojenje in setev se morata obaviti na način in dan, kakor ga odredi kmetijski učitelj. Tudi postopanje s hlevskim gnojem in gnojilce je urejeno. Naseljenik, ki se posebno izkaže, dobi denarno nagrado ali pa dovoljenje, da sme rešiti neko število kokoši. Za nepokornost in lenobo so naprej predvidene stroge denarne kazni, končno pa tudi izgon z grude. S tem je riziko države glede izgubljanja kapitala znatno zmanjšano.

V kolikor se letine takoj ne pokrmijo, se jo mora dati kmetijski šoli, ki obenem posluje kot nekaka nabavljalna in vnovčevalna zadruga. Od šole naseljenik od svojega pridelka po gotovih racijah dobiva, kar potrebuje za družino in za živino na podlagi vnaprej določenega proračuna. Preostanek šole proda in izkupiček vpiše vsakemu posameznemu naseljeniku v dobro. Iz tega dobroimetja mu šola tedensko dobavlja kolonialno blago in ga sploh zalaga z dobrinami, ki jih naseljenik ne prideluje. Celotno obdelo naseljenik dobiva takim potom in končno tudi denar. O porabi tega mora poročati račun, da se vidi, če ga je pametno uporabil. In ako preko vsega tega še preostane kaj naseljenikovega dobroimetja, se to knjiži kot naplačilo za nakup dotične kmetije, ki naj bi (teoretično) kdaj prešla v njegovo last. Nabavne cene za kmetijo pa naseljenik ne izve, ker je država sama ne ve, dokler ne bo vse delo v koloniji popolnoma končano in vsi računi zaključeni.

Do poletja 1935 je v pontinskem polju bilo naseljenih kakih 1700 družin. V dveh letih bodo baje vsa dela in računi zaključeni. Od celokupnega stroška se bo odbilo izdatke za napravo krasnih cest, jarkov, kanalov, i. dr. gradb javnega značaja. Za vzdrževanje vseh teh velikanskih investicij skrbi posebna družba, ki ima ravnatoka na vsake 3 km postajo s tehničnimi delavci. Drenaža polja in elektrifikacija naseljeniškega okoliša je pridržana za poznejše čase. Izdatki za vzdrževanje te tehnične službe gredo na breme države. Po približni cenitvi strokovnjakov bo znašala kupnina za kmetijo 10 ha vse z vsem kakih 55.000 lir (okroglo 200.000 Din). Naj bo potem odplačljni načrt tak ali tak, je skoraj nemogoče, da bi jo naseljenik kdaj mogel plačati, če se računajo še tako nizke obresti, kajti njegova velika družina (ki je

glavni pogoj, da država dotičnika naseli) bo tudi pri najskromnejšem življenju vendarle imela toliko potreb, da bo za naplačevanje kupnine težko ostajalo toliko denarja, da bi bile krite obresti. Naseljenik bo ostal napoličar napram državi. Izjeme bodo prav res bele vrane, čeprav Italijani govorijo, da bo naseljenik mogel postati lastnik kmetije že v petindvajsetih letih, nekateri optimisti so prepričani, da celo že v dvanajstih letih. Naj se to zgodi ali ne, italijanskega naseljenika, ki niti nima prave zavesti o zasebni lastnini (posesti), to ne moti. Pa tudi sicer je v delu države tu vsekakor priznati napredek, kajti z uspehom in v ljudsko korist bodo izvršena velikopotezna dela, ki so vladarjem na Apeninskem polotoku skozi tisočletja povzročala skrb in ki se jih je doslej brezuspešno poskušalo urediti.

Take kolonije se grade tudi po drugih krajih Italije. In ko bodo te končane, pa čaka še dosti pustih in močvirnih ozemelj prihoda strokovnjakov, ki naj ustvarijo novih domov in novega kruha.

Na drugi strani gre skrb države tudi v to smer, da se tudi sezonske delavce kot sedanje nekake ptice selilke potom veleposestev priveže na grudo s tem, da jih veleposestva stalno zaposli in jim dajo (najbrž tudi na pol) nekaj zemljišča za družinske potrebe. Veleposestva razkosavati in drobiti za ustvarjanje kmetijskih domov in obstanka malemu človeku — pa fašistična Italija odločno ne namerava. Ona sploh ne pozna nobenih problemov glede obratovnih oblik in velikosti, nego stremi le za tem, da z vsemi sredstvi unaprduje italijanskega kmetijsko proizvodno do skrajnih, najvišjih storitvenih možnosti, da bi prehrani ljudstva čim bolj zadostila z nacionalno proizvodnjo in se emancipirala od uvoza.

## Gibanje zavarovanja nameščencev in delavcev v mesecu septembru 1935.

V mesecu septembru 1935 je bilo v celi državi zavarovanih pri krajevnih odborih Središnjega odbora za zavarovanje delavcev 594.340 delavcev in nameščencev (od tega 435.780 moških in 158.560 žensk). Ta številka pokazuje porast od števila članov v prošlem mesecu, in sicer za 7652 člana in tudi porast števila članov v istem mesecu lanskega leta za 32.133 več zaposlenih delavcev ali 5,72%. a napram številu članov v istem mesecu 1933 za 52.266 več zaposlenih delavcev.

Število članov v istem mesecu 1934 pokazuje največji porast zaposlenja Okrožni uradi: v Nišu (za 4759 več zaposlenih delavcev), v Zagrebu (za 3213). V odstotkih znaša porast v Nišu (18,69%) in v Zagrebu (4,50%).

Pri privatno-društvenih bolniških blagajnah pokazuje porast v članstvu. Ta porast je v absolutnem številu največji pri blagajni »Merkur« v Zagrebu (za 572 člana več), a v relativnem številu pri blagajni beograjske trgovske mladine v Beogradu (za 10,93% več).

V mesecu septembru 1935 je znašalo število zavarovanih delavcev in nameščencev s stalnim dnevnim zaslužkom do Din 8— (vajenci) 78.133, a z zaslužkom od Din 8— do Din 24— 280.440, z zaslužkom od Din 24— do Din 34— 100.560, z zaslužkom od Din 34— do Din 48— 66.218, z zaslužkom preko Din 48— 68.989 članov.

Skupni zavarovalni zaslužek je znašal 323.51 milijonov dinarjev, napram 318.58 v mesecu avgustu 1935, odnosno napram 313.14 milijonov dinarjev v mesecu septembru 1934. Porast skupnega zavarovalnega zaslužka napram istemu mesecu lanskega leta znaša 3,31%.

## Akcija Narodne Odbrane „Svoji k svojim“!



**L. BONAČ sin**

Ljubljanska kartonažna tovarna Ljubljana  
Tovarna za papir in lepenko KOLIČEVO - DOMŽALE  
Centrala: **LJUBLJANA** Čopova 16

**Vsakovrstne  
kartonaže,  
papir in lepenka**

Tovarniške znamke:

Brzjavke:  
Bonač sin Ljubljana

za toaletni papir „Sanol“ in „Hermes“ za registratorje in mape za korespondenco „Hermes“ in „Redos“



**Hubertus** MILO  
in  
**Perion** pralni prašek

sta PRISTNA DOMAČA IZDELKA  
tvornice, ki dela z DOMAČIM KAPITALOM in domačimi delavci in  
nameščenci.

Kvaliteta teh dveh izdelkov je boljša,  
ker je njuni izdelavi posvečena največja pažnja.

**Kupujte samo res domače izdelke!**